

" ગુજરાતના પાકોની ખેતી પધ્ધતિ "

નેશનલ મીશન ફોર સસ્ટેનેબલ એગ્રીકલ્ચર : વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯

સોઈલ હેલ્થ કાર્ડ જાગૃતિ અભિયાન

(તા. ૧૧/૦૨/૨૦૧૯ થી ૧૬/૦૨/૨૦૧૯)

વિસ્તરણ શિક્ષણ નિયામકશ્રીની કચેરી

જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી

જૂનાગઢ-૩૬૨ ૦૦૧

૧. તેલીબિયાં પાકોની ખેતી પધ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	મગફળી	દિવેલા (એરંડા)	તલ			
સુધારેલી જાતો	વેલડી: જીએયુજી-૧૦, જીજી-૧૧, ૧૩, ૧૫, ૧૬, જીજી-૧૭, જીજીએયપીએસ-૧ અર્ધ વેલડી: જીજી-૨૦, ૨૧, ૨૨ ઉભડી: જીએયુજી-૧, જીજી-૨, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, જીજીએયપીએસ-૧, જીજી-૯, ૩૧, ટીજી-૨૬, જેએલ-૨૪, ટીપીજી-૪૧, ટીએજી-૩૭, આઈસીજીએસ-૩૭	જીએયુસીએચ-૧, જીસીએચ-૨, ૪, ૫, ૬, ૭, જીએયુસી-૧, જીસી-૨, ૩	ચોમાસુ: ગુજરાત તલ-૧, ૨, ૪ (સફેદ), ગુજરાત તલ-૧૦ (કાળા) અર્ધ શિયાળુ: પૂર્વા-૧ ઉનાળુ: ગુજરાત તલ-૨, ૩ (સફેદ)			
વાવણીનો સમય	આગોતરું વાવેતર: જુન માસનું પ્રથમ અઠવાડિયું ચોમાસુ: વાવણી લાયક વરસાદ થયે ઉનાળુ: જાન્યુઆરી માસનું બીજું પખવાડિયું	બિન પિયત: ચોમાસામાં વાવણી લાયક વરસાદ થયે પિયત: ૧૫ જુલાઈ-૧૫ ઓગષ્ટ	ચોમાસુ: જુન-જુલાઈ અર્ધ શિયાળુ: ૧૫ ઓગષ્ટ-૧૫ સપ્ટેમ્બર ઉનાળુ: ફેબ્રુઆરીનું બીજું અઠવાડિયું			
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	ચોમાસુ: ૮૦-૧૦૦ ઉનાળુ: ૧૨૦	બિન પિયત: ૮-૧૦ પિયત: ૫-૬	ચોમાસુ: ૨.૫-૩.૦ ઉનાળુ: ૫-૬			
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	ઉભડી: ૪૫ × ૧૦ અર્ધ વેલડી: ૬૦ × ૧૦ વેલડી: ૬૦-૭૫ × ૧૦ ઉનાળુ: ૨૨.૫-૩૦	બિન પિયત: ૮૦ × ૨૦ પિયત: ૮૦ × ૬૦ અથવા ૧૨૦ × ૬૦	ચોમાસુ: ૪૫ × ૧૫ અર્ધ શિયાળુ: ૬૦ × ૧૦ ઉનાળુ: ૩૦ × ૧૦			
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૮-૧૦	૮-૧૦	૬-૮			
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)	ચોમાસુ	ઉનાળુ	બિન પિયત પિયત			
નાઈટ્રોજન	૧૨.૫	૨૫	૪૦	૭૫	૫૦	૧૨.૫
ફોસ્ફરસ	૨૫	૫૦	૩૦	૫૦	૨૫	૧૨.૫
પોટાશ	૫૦	૫૦	૦	૫૦	૪૦	૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૩-૪ આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ કરવા	૩-૪ આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ કરવા	૩-૪ આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ કરવા	૨-૩ આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ કરવા		
પિયતની સંખ્યા	ચોમાસુ: જો વરસાદ ખેંચાય તો કટોકટીની અવસ્થા જેવી કે ફુલ આવવા, સુયા બેસવા અને ડોડવાના વિકાસના સમયે અચુક પિયત આપવું ઉનાળુ: ૧૦-૧૨ પિયત રેલાવીને આપવા અથવા ટપક પધ્ધતિથી પિયત આપવું.	૭-૮ પિયત જમીનના પ્રત અને વાતાવરણ મુજબ આપવા.	જો વરસાદ ખેંચાયતો ફુલ આવવા તથા બૈઠા બેસવાના સમયે અચુક પિયત આપવું. ઉનાળામાં ટપક પધ્ધતિથી પિયત આપવું.			
પાકવાના દિવસો	૮૦-૧૨૦	૧૬૦-૨૧૦	ચોમાસુ: ૮૫-૯૦ અર્ધ શિયાળુ: ૧૨૦ ઉનાળુ: ૮૫-૯૦			
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	ઉભડી: ૧૫૦૦-૨૦૦૦ વેલડી: ૧૮૦૦-૨૨૦૦	બિન પિયત: ૧૨૦૦-૧૫૦૦ પિયત: ૩૦૦૦-૪૦૦૦	ચોમાસુ: ૭૦૦-૮૦૦ અર્ધ શિયાળુ: ૪૦૦-૫૦૦ ઉનાળુ: ૧૨૦૦-૧૨૭૫			

તેલીબિયાં પાકોની ખેતી પધ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	સોયાબીન	સૂર્યમુખી	રાઈ	કસુંબી
સુધારેલી જાતો	સૌરાષ્ટ્ર માટે: ગુ.સો.-૧, જીજેએસ-૩ દ.ગુ. માટે: ગુ.સો.- ૨, ૩	ઈસી-૬૮૪૧૪, મોર્ડન, ગુ. સૂર્યમુખી-૧, ૨, ૩	વરૂણા, ગુ. રાઈ-૧, ૨, ૩	ભીમા, તારા અને એ-૧
વાવણીનો સમય	જુન-જુલાઈ	ચોમાસુ: જુન-જુલાઈ શિયાળુ: સપ્ટે.- ઓક્ટો. ઉનાળુ: જાન્યુ-ફેબ્રુ	ઓક્ટોબરનું પ્રથમ પખવાડીયુ	ઓક્ટોબરના છેલ્લા અઠવાડીયાથી નવેમ્બરનું પ્રથમ અઠવાડીયુ
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૫૦-૬૦	૧૦-૧૨	૩-૩.૫	૧૨-૧૫
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	૪૫ × ૧૦	૬૦ × ૨૦ મોર્ડન જાત: ૪૫ × ૧૫	૪૫ × ૧૦	૪૫ × ૧૫
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૦	૮-૧૦ જીપ્સમ ૪૦ કિ.ગ્રા.	૮-૧૦	૬-૮
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)		ચોમાસુ શિયાળુ		
નાઈટ્રોજન	૩૦	૯૦ ૬૦	૫૦	૨૫
ફોસ્ફરસ	૬૦	૬૦ ૬૦	૫૦	૧૦
પોટાશ	૦	૦ ૦	૦	૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૨-૩	૧-૨	૧-૨	૧-૨
પિયતની સંખ્યા	-	શિયાળા અને ઉનાળામાં હવામાનને ધ્યાનમાં રાખી ૬-૧૦ પિયત આપવા.	કુલ ૭ પિયત આપવા: પ્રથમ પિયત વાવેતર વખતે, બીજુ ૬ દિવસ બાદ અને બાકીના ૫ પિયત ૧૨-૧૫ દિવસના અંતરે આપવા	૪-૬
પાકવાના દિવસો	૯૦-૧૧૦	૭૫-૯૫	૧૦૫-૧૨૦	૧૨૦-૧૩૫
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૧૫૦૦-૨૦૦૦	પિયત: ૧૫૦૦-૨૦૦૦ બિન પિયત: ૭૦૦- ૧૦૦૦	૨૦૦૦-૨૫૦૦	૧૦૦૦-૧૫૦૦

૨. ધાન્ય પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	ડાંગર		ઘઉં	
	ઓરાણ	રોપાણ	પિયત	બિન પિયત
સુધારેલી જાતો	સાંઠી-૩૪-૩૬, જીઆર-૩, ૫, ૮, ૯, અંબિકા, રત્ના, આઈઆર-૨૮	જીઆર-૪, ૬, ૭, ૮, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩, ૧૯૪, ગુર્જરી, એસએલઆર - ૫૧૨૧૪, દાંડી,	વહેલી વાવણી (૧૦ નવે. પહેલા): જીડબલ્યુ-૧૯૦ સમયસરની વાવણી (૧૦-૨૫ નવે.): લોક-૧, જીડબલ્યુ-૪૯૬, ૧૯૦, ૫૦૩, ૨૭૩, ૩૨૨, ૩૬૬, ૧૧૩૯, રાજ-૧૫૫૫ મોડી વાવણી (૨૫ નવે.-૧૦ ડીસે.): લોક-૧, જીડબલ્યુ-૪૦૫, ૧૭૩	અરણેજ-૨૦૬, જીડબલ્યુ-૧, ૨
વાવણીનો સમય	જૂન- જુલાઈ	જૂન- જુલાઈ	વહેલી વાવણી: ૧૦ નવે. પહેલા સમયસર: ૧૦ નવે. થી ૨૫ નવે. મોડી વાવણી : ૨૫ નવે. થી ૧૦ ડીસે.	ઓક્ટોબરના અંતમાં
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૫૦-૬૦	૨૦-૩૦	૧૦૦-૧૨૫	૫૦-૬૦
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	૩૦	૨૦ × ૧૫	૨૨.૫	૩૦
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૬	અ	૮-૧૦	-
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)				
નાઈટ્રોજન	૭૫	૧૦૦	૧૨૦	૨૦
ફોસ્ફરસ	૨૫	૫૦	૬૦	૧૦
પોટાશ	૦	૫૦	૬૦	૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	જરૂરીયાત મુજબ	જરૂરીયાત મુજબ	૨-૩ હાથ નિંદામણ	૨-૩ હાથ નિંદામણ
પિયતની સંખ્યા	૨-૩	જરૂરીયાત મુજબ	૧૦	-
પાકવાના દિવસો	૯૦-૧૧૦	૧૦૦-૧૧૦	૧૦૦-૧૧૦	૧૧૦-૧૨૦
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૧૦૦૦-૧૨૦૦	૫૦૦૦-૬૦૦૦	૪૦૦૦-૫૦૦૦	૧૪૦૦-૧૮૦૦

ધાન્ય પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	બાજરી	જુવાર	રાજગરો	નાગલી
સુધારેલી જાતો	ચોમાસુ: જીએચબી-૫૫૮, ૫૭૭ ૫૩૮, ૭૧૯, ૭૪૪, ૭૩૨ પૂર્વરવિ: જીએચબી-૫૨૬, ૫૫૮ ઉનાળુ: જીએચબી-૫૫૮, ૫૩૮, ૫૨૬	જીજે-૩૫, ૩૭, ૩૯, ૪૦, ૪૧, સીએસએચ-૫, ૬, સીએસએચઆર-૮, જીએસએચ-૧, જીએસએફ-૪	ગુ. રાજગરો-૧, ૨	ગુ. નાગલી-૧, ૨, ૩, ૪
વાવણીનો સમય	ચોમાસુ: જૂન-જુલાઈ ઉનાળુ: ફેબ્રુઆરી પૂર્વ રવિ: ૧૫ સપ્ટે.- ૧૫ ઓક્ટો.	ચોમાસુ: જૂન-જુલાઈ શિયાળુ: ઓક્ટો. ઉનાળુ: ફેબ્રુઆરી	ચોમાસુ: જૂન-જુલાઈ શિયાળુ: ઓક્ટો.-નવે.	જૂન-જુલાઈ
બિયારણનો દર(કિ./હે.)	૩.૭૫૦	૧૦-૧૨	૨-૩	૧૦ આર ના ઘરૂવાડીયા માટે ૪-૫
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	૪૫-૬૦ × ૧૫	૪૫ × ૧૫	૩૦-૪૫	૩૦ × ૫
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૦	૮-૧૦	૬-૮	૮-૧૦
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)	ચોમાસુ શિયાળુ ઉનાળુ			
નાઈટ્રોજન	૮૦ ૧૨૦ ૧૨૦	૮૦	૬૦	૪૦
ફોસ્ફરસ	૪૦ ૬૦ ૬૦	૪૦	૪૦	૨૦ પાયામાં
પોટાશ	૦ ૬૦ ૦	૪૦	૦	૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૨-૩ આંતરખેડ, હાથ નિંદામણ અને જરૂર મુજબ પારવણી કરવી.	જરૂર મુજબ	૨-૩ આંતરખેડ, ૨ હાથ નિંદામણ	પાક ૪૫ દિવસ સુધી નિંદામણમુક્ત રાખવો
પિયતની સંખ્યા	ઉનાળુ: ૮-૧૦ પૂર્વ રવિ: ૬-૮	જરૂર મુજબ	શિયાળામાં ૪-૬	વરસાદ ખેયાય ત્યારે ૧-૨
પાકવાના દિવસો	૭૦-૮૦	૧૦૦-૧૧૫	૧૦૦-૧૧૦	૧૨૫-૧૩૫
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૨૫૦૦-૩૫૦૦	સંકર જાતો: ૩૦૦૦-૪૦૦૦ સુધારેલી જાતો: ૧૫૦૦-૨૦૦૦	૨૦૦૦-૨૪૦૦	૨૦૦૦-૩૦૦૦

ધાન્ય પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	મકાઈ	સ્વીટ કોર્ન	બેબી કોર્ન/પોપ કોર્ન
સુધારેલી જાતો	ફાર્મ સમેરી, ગંગા સફેદ-૨, ગંગા-૫, ગુ.મકાઈ-૧, ૨, ૩, ૪, ૬, નર્મદા મોતી	માધુરી, અમેરીકન મકાઈ, વીન ઓરેન્જ	માધુરી, અંબર પોપ કોર્ન, વી.એલ.૪૨, એચ.એ.એમ.૧૨૯, ગોલ્ડન બેબી, અર્લી કમ્પોઝીટ
વાવણીનો સમય	ચોમાસુ: જૂન-જુલાઈ શિયાળુ: ઓક્ટો.-નવે.	સામાન્ય રીતે આખા વર્ષ દરમ્યાન: જૂન-જુલાઈ, સપ્ટેમ્બર-ઓક્ટોબર, ફેબ્રુઆરી-માર્ચ, એપ્રિલ-મે	સામાન્ય રીતે આખા વર્ષ દરમ્યાન: જૂન-જુલાઈ, સપ્ટેમ્બર-ઓક્ટોબર, ફેબ્રુઆરી-માર્ચ, એપ્રિલ-મે
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૨૦-૨૫	૧૨-૧૫	૮-૧૦
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	૬૦ × ૨૦	૪૫ × ૨૦, ૬૦ × ૧૦, ૬૦ × ૨૫	૪૫ × ૨૦, ૬૦ × ૧૫
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૦-૧૨	૧૦-૧૨	૧૦-૧૨
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)			
નાઈટ્રોજન	૧૦૦	૧૨૦	૧૨૦
ફોસ્ફરસ	૫૦	૬૦	૬૦
પોટાશ	૦	૦	૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૪૩૨ મુજબ	૨ આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૨ આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ
પિયતની સંખ્યા	૪૩૨ મુજબ	ઋતુ પ્રમાણે પિયત આપવું ઉનાળો: ૬-૭ શિયાળો: ૩-૪	ઋતુ પ્રમાણે પિયત આપવું ઉનાળો: ૬-૭ શિયાળો: ૩-૪
પાકવાના દિવસો	૯૦-૧૦૫	૭૦-૭૫	ડોડા બેઠા બાદ ૩-૫ દિવસ પછી છોડને નુકશાન થયા વગર ડોડા કાપી લેવા. ત્યાર બાદ ૮-૧૦ દિવસ પછી બીજા ડોડા આવશે જેની કાપણી કરવી.
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૩૦૦૦-૪૦૦૦	૬૦૦૦-૭૦૦૦ નંગ લીલા ડોડા	૧૦૦૦-૨૦૦૦ કિ.ગ્રા. લીલા ડોડા

૩. રોકડીયા પાકોની ખેતી પધ્ધતિ

પાકોનું નામ / ખેત કાર્યો	કપાસ		શેરડી
સુધારેલી જાતો	સંકર જાતો: સંકર-૪, ૬, ૮, ૧૦, ૧૨ બીટી જાતો: એનએચએચ-૪૪, સંકર-૪, ૬, ૮ દેશી સંકર જાતો: ગુજરાત કપાસ દેશી સંકર-૭, ૮	સુધારેલી જાતો: દેવીરાજ, ગુજરાત કપાસ-૧૦, ૧૨, ૧૪, ૧૬, ૧૮, જીજેસી-૧૦૧ દેશી જાતો(હરબેસીયમ): દિગ્વીજય, વી-૭૯૭, ગુજરાત-૧૧, ૧૩, ૧૭, ૨૧, ૨૩	વહેલી પાકતી જાતો: કો.સી. ૬૭૧, કો. ૬૮૦૬, કો. ૮૩૩૮, કો. ૮૭૨૬૩, કો. ૮૬૦૩૨, ગુજરાત શેરડી-૩, ૪, ૫, ગુ.ન. શેરડી-૮ મધ્યમ મોડી પાકતી જાતો: કો.એ.૭૬૦૨, કો.૭૫૨૭, કો.એલકે. ૮૦૦૧, ગુજરાત શેરડી-૧, ૨, ૬, ૭ મોડી પાકતી જાતો: કો. ૬૨૧૭૫, કો. ૬૩૦૪
વાવણીનો સમય	જૂન-જુલાઈ	જૂન-જુલાઈ	ઓક્ટોબર-નવેમ્બર જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી
બિયારણનો દર(કિ./હે.)	૨.૫-૪	૮-૧૦	૮ ટન (૩૫૦૦૦-૪૦૦૦૦ ત્રણ આંખવાળા કટકા)
વાવણીનું અંતર(સે.મી.)	૧૨૦ × ૬૦, ૮૦ × ૩૦	૬૦ × ૪૫, ૮૦ × ૩૦	૮૦-૧૦૫ × ૧૦
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૫-૨૦	૮-૧૦	છા.ખા.: ૨૫ ટન, દિવેલીનો ખોળ: ૬૨૫ કિ.ગ્રા., પ્રેસમડ: ૧૧ ટન
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)	સંકર જાતો બીટી જાતો	સુધારેલી જાતો ધુમ્મડ	રોપણ પાક લામ પાક
નાઈટ્રોજન	૧૬૦ ૨૪૦	૮૦ ૪૦	૨૫૦ ૩૦૦
ફોસ્ફરસ	૦ ૫૦	૦ ૦	૧૨૫ ૧૨૫
પોટાશ	૧૨૦ ૧૫૦	૦ ૦	૧૨૫ ૧૨૫
આંતરખેડ અને નિંદામણ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ	૩-૪ આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ
પિયતની સંખ્યા	૭-૮	૭-૮	દક્ષિણ ગુજરાતમાં ૧૫-૨૦, સૌરાષ્ટ્રમાં ૩૦-૩૫ પિયત રેલાવીને આપવા અથવા ટપક પધ્ધતિથી પિયત આપવા.
પાકવાના દિવસો	૧૫૦-૨૦૦	૨૧૦-૨૨૦	વહેલી પાકતી જાતો: ૧૦-૧૨ માસ મધ્યમ મોડી પાકતી જાતો: ૧૨-૧૪ માસ
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૨૫૦૦-૪૦૦૦	૧૦૦૦-૧૫૦૦	૧૦૦-૧૨૦ ટન/હે

૪. કઠોળ પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ / ખેત કાર્યો	મગ	અડદ	તુવેર	ચણા	ચોળી
સુધારેલી જાતો	ગુજરાત મગ-૨, ૩, ૪, કે-૮૫૧, સી.ઓ.-૪, મેહા	ટી-૯, ગુ. અડદ-૧, ટીપીયુ-૪	બીડીએન-૨, ગુજરાત તુવેર-૧, ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩, ગુજરાત તુવેર સંકર-૧, ગુ.જૂ. તુવેર-૧	ગુજરાત ચણા-૧, ૨, ૩, ૫, દાહોદ પીળા, ચાફા, આઈ.સી.સી.સી.-૪	પુસા ફાલ્ગુની, ગુજરાત ચોળી-૧, ૨, ૪, ૫
વાવણીનો સમય	જૂન-જુલાઈ, ફેબ્રુ.-માર્ચ	જૂન-જુલાઈ, ફેબ્રુ.-માર્ચ	જુલાઈ-ઓગષ્ટ	બિન પિયત: ઓકટો. છેલ્લુ અઠવાડિયું. પિયત: નવે. પ્રથમ પખવાડિયું	જૂન-જુલાઈ, ફેબ્રુ.-માર્ચ
બિયારણનો દર(કિ./હ)	૨૦-૨૫	૨૦-૨૫	૧૨-૧૫	૬૦-૭૫	૨૦-૩૦
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	૩૦ × ૧૦, ૪૫ × ૧૦	૩૦ × ૧૦, ૪૫ × ૧૦	૯૦ × ૨૦	૩૦ × ૧૦, ૪૫ × ૧૦	૪૫ × ૧૦
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૮-૧૦	૮-૧૦	૮-૧૦	૮-૧૦	૮-૧૦
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)					
નાઈટ્રોજન	૨૦	૨૦	૨૫	૨૦	૨૦
ફોસ્ફરસ	૪૦	૪૦	૫૦	૪૦	૪૦
પોટાશ	૦	૦	૦	૦	૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૨-૩	૨-૩	૩-૪	૨-૩	૨-૩
પિયતની સંખ્યા	ઉનાળુ: ૭	ઉનાળુ: ૬-૭	૩-૪	પિયત: ૫	ઉનાળુ: ૬-૭
પાકવાના દિવસો	૭૫-૮૦	૭૫-૮૦	૧૫૦-૧૬૦	૧૦૫-૧૧૦	૭૫-૮૦
ઉત્પાદન (કિ./હે)	૧૦૦૦-૧૨૦૦	૮૦૦-૧૨૦૦	૧૫૦૦-૨૦૦૦	બિન પિયત: ૧૩૦૦-૧૫૦૦ પિયત: ૧૭૦૦-૨૦૦૦	૭૦૦-૮૦૦

કઠોળ પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	રાજમા	વાલ	વટાણા	ગુવાર	મઠ
સુધારેલી જાતો	ઉદય, વી.આઈ.-૬૩, એસ.યુ.આર.-૧૫, ૧૩૭	વાલ-૧૨૫, ૩૬, પુસા અલી પ્રોલીફીક, ગુજરાત વાલ-૧	દાણા માટે: ટી-૧૬૩, ઈસી-૩૭૬૮ શાકભાજી માટે: બોર્નવીલા, અલી જાયન્ટ, એનપી-૨૮	માલોસણ, એચજી-૭૫, ગુ.ગુવાર-૧, ગુ.ગુવાર-૨	ગુ.મઠ-૧, આરએમઓ-૪૦, ૨૫૭
વાવણીનો સમય	નવેમ્બર	ઓક્ટો.-નવે.	ઓક્ટો.-નવે.	ચોમાસુ: જુન-જુલાઈ ઉનાળુ: ૧૫ ફેબ્રુઆરી	જુન-જુલાઈ
ભિયારણનો દર (કિ./હે.)	૧૨૦-૧૪૦	૫૦-૬૦	૨૦-૨૫	૧૫-૨૦	૧૫-૨૦
વાવણીનું અંતર(સે.મી.)	૩૦ × ૧૦	૪૫-૬૦ × ૧૦	૪૫ × ૧૫	૩૦-૪૫ × ૧૦	૪૫ × ૧૦
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૦	૮-૧૦	૧૫	૬-૮	૮-૧૦
રાસાયણિક ખાતર(કિ./હે.)					
નાઈટ્રોજન	૮૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
ફોસ્ફરસ	૬૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦
પોટાશ	૩૦	૦	૦	૦	૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૨-૩	૨-૩	૨-૩	૨-૩	૨-૩
પિયતની સંખ્યા	૪-૫	૨-૩	૭-૮	ઉનાળુ: ૪-૬	-
પાકવાના દિવસો	૧૧૫-૧૨૫	૧૨૫-૧૩૦	૧૦૦-૧૨૦	૮૦-૧૨૦	૧૧૦-૧૨૦
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૨૦૦૦-૨૫૦૦	૧૫૦૦-૧૬૦૦	૧૦૦૦-૧૨૦૦	૧૫૦૦-૨૦૦૦	૬૦૦-૭૦૦

૫. શાકભાજી પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	રીંગણ	ટમેટી	મરચી
સુધારેલી જાતો	પીએલઆર-૧, જૂનાગઢ લીલા ગોળ રીંગણ-૧, જીજેબી-૨, ૩, ગુ.લાંબા રીંગણ-૧, ગુ.લંબગોળ રીંગણ-૧, ગુ.આણંદ લંબગોળ રીંગણ-૨, ૩, પુસા સદાબહાર, કે.એસ.-૩૩૧, જી.બી.એચ.-૧, ૨, પુસા હાઈબ્રીડ -૫, ૬	પુસા રૂબી, ગુ. ટમેટી-૧, ૨, જૂનાગઢ ટમેટા-૩, જૂનાગઢ રૂબી, અરકા વિકાસ, હિસ્સાર લલીત, પંજાબ છુહરા, પંજાબ કેસરી, પંત ટી-૩, પુસા ગૌરવ, અરકા આહુતી, કેટી-૪, પુસા હાઈબ્રીડ-૨, ૪, અરકા વર્ધન, એઆરએચ-૩, ૪, એમએચ-૬, એનએ-૫૦૧, ૬૦૧	રેશમ પટ્ટા, ગુજરાત મરચી-૧૦૧, ૧૧૧, ૧૨૧, આણંદ મરચા-૧૩૧, ગુ.આણંદ મરચી-૧૧૨, ગુ.આણંદ સંકર મરચી-૧, વઢવાણી, ઘોલર, જવાલા, એસ-૪૯, જી-૪, પુસા દિપ્તી, પુસા સદાબહાર, અર્કા મેઘના, અર્કા શ્વેતા, અર્કા મોહિની, અર્કા ગૌરવ, અર્કા વસંત
વાવણીનો સમય	ચોમાસુ: જૂન શિયાળુ: ઓગષ્ટ-સપ્ટેમ્બર ઉનાળુ: જાન્યુઆરી	ચોમાસુ: જૂન શિયાળુ: ઓગષ્ટ-સપ્ટેમ્બર	ચોમાસુ: જૂન-ઓગષ્ટ શિયાળુ: ઓક્ટોબર ઉનાળુ: જાન્યુઆરી-ફેબ્રુઆરી
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૦.૨૫૦-૦.૩૫૦	૦.૧૫૦-૦.૩૫૦	૦.૬૦૦-૦.૭૫૦
વાવણીનું અંતર(સે.મી.)	૯૦ × ૬૦, ૯૦ × ૪૫, ૪૫ × ૪૫	૯૦ × ૬૦, ૯૦ × ૪૫, ૭૫ × ૬૦, ૭૫ × ૪૫	૯૦ × ૬૦, ૭૫ × ૬૦, ૬૦ × ૬૦
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૫-૨૦	૨૦	૨૦-૨૫
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)		સુધારેલી જાતો સંકર જાતો	
નાઈટ્રોજન	૧૦૦	૭૫ ૧૨૦	૧૦૦
ફોસ્ફરસ	૩૭.૫	૩૭.૫ ૪૦	૫૦
પોટાશ	૩૭.૫	૬૨.૫ ૬૦	૫૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ
પિયતની સંખ્યા	ટપક પદ્ધતિથી પિયત આપવું	ટપક પદ્ધતિથી પિયત આપવું	જરૂર મુજબ
પાકવાના દિવસો	૬૦-૭૦ દિવસે પ્રથમ વીણી, કુલ ૨૦-૨૨ વીણી	૭૦-૭૫ દિવસે પ્રથમ વીણી, કુલ ૧૫-૨૦ વીણી	૭૦-૭૫ દિવસે પ્રથમ વીણી
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૩૦૦૦૦- ૪૫૦૦૦	૩૫૦૦૦- ૪૦૦૦૦	૧૦૦૦૦- ૧૨૦૦૦ લીલા અને ૧૦૦૦-૧૨૦૦ સૂકાં

શાકભાજીના પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	ભીંડા	ગુવાર	ચોળી	કોબી-ફૂલ કોબી
સુધારેલી જાતો	પરભણી કાંતી, હિસ્સાર ઉન્નત,ગુજરાત હાઈબ્રીડ ભીંડા-૧, ગુજરાત ભીંડા-૨, વર્ષા ઉપહાર, વીઆરઓ-૩, ડીવીઆર-૨,૩, જીઓ-૩, જીજેઓએચ-૨, ૩, ૪, જીજેઓ-૩, જીએઓ-૫	પુસા નવબહાર, પુસા સદાબહાર, પુસા શરદ બહાર	પુસા ફાલ્ગુની, પુસા કોમળ, પુસા બરસાતી, અરકા ગરીમા, ગુ.ચોળી-૩, ૪, ૫	કોબી: ગોલ્ડન એકર, પુસા ડ્રમ હેડ ફૂલ કોબી: વહેલું વાવેતર: અલી કુંવારી, પુસા કાર્તિકી, પુસા દિપાલી, અલી સિન્થેટીક, મધ્યમ મોડું વાવેતર: અલી સ્નોબોલ, ઈમ્પ્રુવ્ડ જાપાનીઝ, મોડું વાવેતર: પુસા સ્નોબોલ-૧
વાવણીનો સમય	ચોમાસુ: જૂન-જુલાઈ ઉનાળુ: ફેબ્રુ.-માર્ચ	ચોમાસુ: જુલાઈ-ઓગષ્ટ ઉનાળુ: ફેબ્રુઆરી	ચોમાસુ: જૂન-જુલાઈ ઉનાળુ: ફેબ્રુ.-માર્ચ	ઓક્ટોબર-નવેમ્બર
ભિયારણનો દર(કિ./હે.)	૮-૧૦	૮-૧૦	૧૦-૧૫	૪૦૦-૫૦૦ ગ્રામ
વાવણીનું અંતર(સે.મી.)	ચોમાસુ: ૬૦ × ૩૦ ઉનાળુ: ૪૫ × ૩૦	૬૦ × ૨૦, ૪૫ × ૩૦	૬૦ × ૪૫, ૬૦ × ૩૦	૪૫ × ૪૫, ૬૦ × ૪૫, ૬૦ × ૬૦
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૦-૧૨	૧૦-૧૨	૧૦-૧૨	૧૦-૧૨
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)				કોબી ફૂલ કોબી
નાઈટ્રોજન	૭૫	૨૫	૧૫	૧૫૦ ૧૫૦
ફોસ્ફરસ	૨૫	૫૦	૨૫	૪૦ ૩૭.૫
પોટાશ	૨૫	૦	૨૫	૮૦ ૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ
પિયતની સંખ્યા	ટપક પદ્ધતિથી પિયત આપવું	જરૂર મુજબ, ઉનાળામાં ૧૨-૧૫ દિવસે	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ
પાકવાના દિવસો	૫૦-૬૦ દિવસે પ્રથમ વીણી, કુલ ૧૮-૨૦ વીણી	૪૫-૬૦ દિવસે પ્રથમ વીણી, ૫-૬ દિવસે નિયમિત વીણી કરવી.	૪૫-૬૦ દિવસે પ્રથમ વીણી, ૫-૬ દિવસે નિયમિત વીણી કરવી.	૮૦-૧૦૦
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૧૨૦૦૦- ૧૫૦૦૦	૧૦૦૦૦-૨૦૦૦	૬૦૦૦- ૮૦૦૦	કોબી: ૩૦૦૦૦-૩૫૦૦૦ ફૂલ કોબી: ૨૦૦૦૦-૨૨૦૦૦

શાકભાજીના પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	દુધી	આદુ	હળદર
સુધારેલી જાતો	જૂનાગઢ લોંગ ટેન્ડર, પુસા નવીન, પુસા સમર પ્રોલીફીક લોંગ, અર્કા બહાર, પુસા મેઘદૂત, પંજાબ લોંગ, પંજાબ ગોળ, આણંદ દુધી-૧, પુસા સંકર-૩	હિમાલય, રીઓડી જાનેરો, સુપ્રભા, સુરાવી, સુરૂચી, શીંગાપુરી, તુરા, નાડીયા	સુવર્ણા, સુરોમા, સુગંધમ, પ્રભા, પ્રતિમા, ક્રિષ્ના, રાજેન્દ્ર, સોનિયા, રંગા, ગુજરાત હળદર-૧, બીએસઆર-૧
વાવણીનો સમય	ચોમાસુ: જુન-જુલાઈ ઉનાળુ: ફેબ્રુ.-માર્ચ	એપ્રિલ-મે	મે-જુન
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૨.૫-૩	૧૨૦૦ (અંગુલી ગાંઠો)	૨૮૦૦-૩૦૦૦ (ગાંઠો)
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	૨૦૦ × ૧૦૦, ૨૦૦ × ૧૫૦	૩૦ × ૧૫, ૩૦ × ૨૨.૫	૩૦ × ૧૫
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૫-૨૦	૨૦-૨૫	૨૦-૨૫
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)			
નાઈટ્રોજન	૧૦૦	૬૦	૬૦
ફોસ્ફરસ	૫૦	૬૦	૬૦
પોટાશ	૫૦	૬૦	૬૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ
પિયતની સંખ્યા	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ
પાકવાના દિવસો	૫૦-૬૦ દિવસે પ્રથમ વીણી, પછી અઠવાડિયે બે વીણી કરવી.	૨૬૦-૨૭૦	૨૬૦-૨૭૦
ઉત્પાદન(કિ./હે.)	૧૫૦૦૦- ૧૭૦૦૦	૨૫૦૦૦- ૩૦૦૦૦	૨૦૦૦૦- ૨૨૦૦૦

શાકભાજીના પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ/ ખેત કાર્યો	ડુંગળી	લસણ	બટેટા	ગાજર
સુધારેલી જાતો	નાસિક-૫૩, એગ્રી. ફાઉન્ડ ડાર્ક રેડ, ભીમા સુપર, ભીમા રેડ, ભીમા રાજ, બસવંત-૭૯૦, અર્કા કલ્યાણ, એગ્રીફાઉન્ડ લાઈટ રેડ, જૂનાગઢ લોકલ (પીળીપતી), તળાજા લાલ, ગુજરાત સફેદ ડુંગળી-૧, ગુજરાત જૂનાગઢ લાલ ડુંગળી-૧૧, એન-૨-૪-૧, પુસારેડ અને અર્કા નિકેતન	ગુ. લસણ-૩, ૪, એગ્રી ફાઉન્ડ વ્હાઈટ, યમુના સફેદ-૨, ૩, જી-૩૨૩, ગુ.જૂનાગઢ લસણ-૫	શાકભાજી માટે:કુક્રી ચંદ્રમુખી, કુ. સતલજ, કુ. લાલીમા, કુ. સિન્દુરી, ટીપીએસ-સી-૩, કુ. બાદશાહ, કુ. બહાર, કુ. પુખરાજ, કુ. જવાહર, કુ. લીડર, કુ. લોકર, કુ. ખ્યાતિ, કુ. પુષ્કર, એચ.પી.એસ.-૧/૧૩ ચીપ્સ માટે: કુ. ચીપસોના -૧, ૩, ૪, કુ. જયોતિ ફ્રેન્ચ ફ્રાઈઝ માટે: કુ. સૂર્યા, કુ. ચીપસોના-૧, કુ. ચન્દ્રમુખી, કુ. ફાયસોના	યુરોપીયન જાતો: નાન્ડીસ, એન્ડીની, પુસા યમદગ્નિ, અર્લી નાન્ડીસ એશિયાઈ જાતો: પુસા કેસર (લાલ), પુસા અસીતા (કાળો), પુસા રૂઘીરા (લોહી), ગુજ. દાંતીવાડા ગાજર-૧, ગોલ્ડન હાર્ટ, કાશ્મીરી બ્યુટી
વાવણીનો સમય	ચોમાસુ: જુલાઈ-ઓગષ્ટ શિયાળુ: નવેમ્બર-ડીસેમ્બર	ઓક્ટોબર-નવેમ્બર	૧૫ નવેમ્બર-૨૫ નવેમ્બર	ઓક્ટોબર-નવેમ્બર
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૮-૧૦	૫૦૦-૭૦૦ (કળીઓ)	૧૫૦૦-૨૦૦૦	૮-૧૦
વાવણીનું અંતર(સે.મી.)	૧૫ × ૧૦, ૧૦ × ૧૦	૧૦-૧૫ × ૧૦	૪૫ × ૧૫	પુખીને (બે છોડ વચ્ચે ૧૦ સે.મી.)
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૨૦-૨૫	૨૦-૨૫	૨૫-૩૦	૧૫-૨૦
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)	શિયાળુ ચોમાસુ			
નાઈટ્રોજન	૭૫ ૭૫	૫૦	૨૨૦	૧૦૦
ફોસ્ફરસ	૬૦ ૫૦	૫૦	૧૧૦	૫૦
પોટાશ	૫૦ ૨૫	૫૦	૨૨૦	૫૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ	જરૂર મુજબ	હાથથી નિંદામણ + દવાનો છંટકાવ
પિયતની સંખ્યા	૧૫-૨૦	મીનીસ્પ્રીકલર પદ્ધતિથી પિયત આપવું.	જરૂર મુજબ	વાવણી પછી તુરંત, બીજુ ૪-૬ દિવસે બાકીના ૧૦થી ૧૨ દિવસે
પાકવાના દિવસો	૧૩૦-૧૫૦	૧૩૦-૧૩૫	૯૦-૧૩૦	૯૦-૧૧૦
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	ચોમાસુ: ૨૫૦૦૦- ૩૦૦૦૦ શિયાળુ: ૪૦૦૦૦- ૫૦૦૦૦	૮૦૦૦-૧૦૦૦૦	૨૦૦૦૦-૩૦૦૦૦	૪૦૦૦૦-૫૦૦૦૦

૬. મરી-મસાલાંપાકોની ખેતી પધ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	જીરું	ઘણાં	વરિયાળી
સુધારેલી જાતો	એમ.સી-૪૩, ગુજરાત જીરું-૧, ૨, ૩, ૪	ગુજરાત ઘણા-૧, ૨	યોમાસુ: પી.એફ.-૩૫, ગુજરાત વરિયાળી-૧, ૨, ૧૨ શિયાળુ:ગુજરાત વરિયાળી-૧૧, ૧૨
વાવણીનો સમય	નવેમ્બર પ્રથમ અઠવાડીયુ	નવેમ્બર પ્રથમ અઠવાડીયુ	યોમાસુ: જુન-જુલાઈ ધરૂ ઉછેર, ઓગષ્ટ.-સપ્ટે. ફેરોપણી શિયાળુ: સપ્ટેમ્બર ધરૂ ઉછેર, ઓક્ટોબર ફેરોપણી, નવેમ્બર સીધુ ઓરાણ
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૧૦-૧૨	૧૫-૨૦	યોમાસુ: ૧.૫ શિયાળુ: ૫
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	પુંખીને અથવા ૩૦ સે.મી.	૩૦	યોમાસુ: ૮૦ x ૬૦ શિયાળુ: ૪૫-૭૫ x ૨૦
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૮-૧૦	૧૦	૧૦-૧૨
રાસાયણિક ખાતર(કિ./હે.)			યોમાસુ શિયાળુ ઓરીને
નાઈટ્રોજન	૩૦	૨૦	૧૦૦ ૮૦
ફોસ્ફરસ	૧૫	૧૦	૬૦ ૩૦
પોટાશ	૦	૦	૦ ૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૧-૨ હાથ નિંદામણ	૧-૨ હાથ નિંદામણ	૨ આંતરખેડ, ૧-૨ હાથ નિંદામણ
પિયતની સંખ્યા	૫-૬ હલકા પિયત આપવા, વાદળછાંયુ વાતાવરણ હોય ત્યારે પિયત આપવુ નહી.	૬-૮	શિયાળામાં ૭-૮ પિયત, ૮૫ક પધ્ધતિથી પિયત આપવું.
પાકવાના દિવસો	૧૧૦-૧૧૫	૧૦૦-૧૧૦	યોમાસુ: ૨૧૫ શિયાળુ: ૧૬૦
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૭૦૦-૮૦૦	૧૦૦૦-૧૨૦૦	યોમાસુ: ૨૦૦૦-૨૫૦૦ શિયાળુ: ૧૮૦૦-૨૦૦૦

મરી-મસાલાંપાકોની ખેતી પધ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	મેથી	અજમો	સુવા	ઈસબગુલ
સુધારેલી જાતો	ગુજરાત મેથી-૧ અને ૨	ગુજરાત અજમો-૧ અને ૨	ગુજરાત સુવા-૧, ૨ અને ૩	ગુજરાત ઈસબગુલ -૧, ૨ અને ૩
વાવણીનો સમય	નવેમ્બરનું પ્રથમ પખવાડીયુ	ઓક્ટોબરના છેલ્લા અઠવાડીયાથી નવેમ્બરનું પ્રથમ અઠવાડીયુ	ઓક્ટો.ના છેલ્લા અઠવાડીયાથી નવે.ના બીજા અઠવાડીયા સુધી	નવેમ્બરના છેલ્લા અઠવાડીયાથી ડીસે.ના પ્રથમ અઠવાડીયા સુધી
ભિયારણનો દર (કિ./હે.)	૧૫-૨૦	૨-૨.૫	૪-૬	૩-૪
વાવણીનું અંતર(સે.મી.)	૩૦	૪૫-૬૦ × ૧૫	૩૦-૪૫ × ૧૫	પુંખીને અથવા હારમાં ૩૦ સે.મી.
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૮-૧૦	૮-૧૦	૮-૧૦	૧૦-૧૨
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)				
નાઈટ્રોજન	૨૦	૪૦	૬૦	૨૦
ફોસ્ફરસ	૪૦	૨૦	૩૦	૨૦
પોટાશ	૦	૦	૦	૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૧-૨ હાથ નિંદામણ કરવા	જરૂર મુજબ ૨-૩ હાથ નિંદામણ કરવા	જરૂર મુજબ ૨-૩ હાથ નિંદામણ કરવા	૧-૨ હાથ નિંદામણ
પિયતની સંખ્યા	૬-૭	૭-૮	૭-૮	૮-૧૦
પાકવાના દિવસો	૧૧૦-૧૨૦	૧૬૦	૧૫૦-૧૬૦	૧૧૦-૧૨૦
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	૧૫૦૦-૨૦૦૦	૮૦૦-૧૦૦૦	૧૦૦૦-૧૨૦૦	૮૦૦-૧૦૦૦

૭. ઘાસચારાપાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	મકાઈ	જુવાર	રજકો	રજકા બાજરી	બરસીમ
સુધારેલી જાતો	ગંગા સફેદ-૨, ગંગા-૫, પાયોનિયર હાઈબ્રીડ, વિજય કંપોઝીટ, વિક્રમ કંપોઝીટ, ફાર્મ સમેરી, આફ્રીકન ટોલ, ગુજરાત મકાઈ-૧, ૨, ૩, ૪	એક કાપણી: એસ-૧૦૪૯, સી-૧૦-૨, જીએફએસ-૩, ૪, ૫, ગુ.આ.ઘા. જુવાર-૧૧ બહુ કાપણી: એમપી ચારી, એસએસજી-૫૯-૩, પાયોનિયર-એકસ- ૯૮૮, હરાસોના, જીએફએસએચ-૧, ૪, ૫, સફેદ મોતી, સીઓએફએસ-૨૯	ટી-૯, સીઓ-૧, આણંદ-૨, ૩, એસએસ-૬૨૭	જાયન્ટ બાજરી, રજકા બાજરી, એલ-૭૨, ૭૪, ગુ.ઘા.બાજરી-૧	મેસ્કાવી: વરદાન, જેબી-૧, ૨, ૩, યુપીબી-૧૦૩, જેએચબી-૧૪૬ (૫-૬ વાઢ) સેઈદી: પુસા જાયન્ટ, આરજીએફઆરઆ ઈ ૯૯-૧, ૫૪, જવાહર (૨-૩ વાઢ) ફેડલ જાતો: ૧ વાઢ
વાવણીનો સમય	જૂન-જુલાઈ, ઓક્ટો.-નવે., ફેબ્રુ.-માર્ચ	જૂન-જુલાઈ, ફેબ્રુઆરી-માર્ચ, અછતમાં સપ્ટેમ્બરમાં વાવી શકાય	નવે.નું બીજુ અઠવાડિયુ	જૂન-જુલાઈ, ફેબ્રુ-માર્ચ	જૂન-જુલાઈ
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૬૦	સુધારેલ જાતો: ૬૦, સંકર જાતો: ૩૦	૧૦-૧૫ કિ.ગ્રા. + ૫ કિ.ગ્રા. મેથી	૧૦-૧૨	પુંખીને: ૨૦-૩૦ હારમાં: ૧૦-૧૫
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	૨૫-૩૦	૨૫-૩૦	પુખીને અથવા બે હાર વચ્ચે ૨૫ સે.મી.	૩૦-૪૫	પુખીને અથવા ૨૫-૩૦ સે.મી. હારમાં
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૮-૧૦	૬-૮	૧૦-૧૫	૮-૧૦	૧૦-૧૫
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)					
નાઈટ્રોજન	૮૦	૮૦	૨૦	૧૦૦	૩૦
ફોસ્ફરસ	૪૦	૪૦	૫૦	૨૫	૮૦
પોટાશ	૦	૪૦	૫૦	૦	૩૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૨ આંતરખેડ + ૧ હાથ નિંદામણ	૧ આંતરખેડ + હાથ નિંદામણ	જરૂરીયાત મુજબ નિંદામણ કરવું	૧-૨ આંતરખેડ + ૧ હાથ નિંદામણ	જરૂરીયાત મુજબ
પિયતની સંખ્યા	શિયાળામાં ૧૦-૧૨ તથા ઉનાળામાં ૮-૧૦ દિવસના અંતરે પિયત	ઉનાળામાં એક કાપણી માટે ૪-૫ પિયત ૧૦-૧૫ દિવસના ગાળે, બે કાપણી માટે ૭-૮ પિયત	શિયાળુ: ૧૦-૧૨ દિવસે, ઉનાળુ: ૭-૮ દિવસે	ઉનાળામાં ૧૦-૧૫ દિવસના ગાળે પિયત આપવું	શિયાળામાં ૧૦-૧૨ અને ઉનાળામાં ૮-૧૦ દિવસના અંતરે પિયત આપવા.
પાકવાના દિવસો	૬૦-૯૦ દૂધીયા દાણાં અવસ્થાએ ક્રૂડ પ્રોટીનનું ઉત્પાદન વધારે મળે છે.	૫૦% ફુલ આવ્યા પછી જ કાપણી કરવી.	પ્રથમ કાપણી ૬૦-૭૫ દિવસે, ત્યાર બાદ શિયાળામાં ૩૦ દિવસે અને ઉનાળામાં ૨૫ દિવસે	૪૫-૫૦ દિવસે ૫૦% ફુલ આવ્યે કાપણી કરવી, બીજી કાપણી ૪૦-૪૫ દિવસે કરવી.	૫૫-૬૦ દિવસે પ્રથમ વાઢ, ૨૫-૩૦ દિવસે પછીના દરેક વાઢ
ઉત્પાદન (કિ./હે)	ચોમાસુ: ૩૦૦૦૦ -૪૦૦૦૦, શિયાળુ-ઉનાળુ: ૪૦૦૦૦-૫૦૦૦૦ આફ્રીકન ટોલ: ૫૫૦૦૦-૮૦૦૦૦ લીલો ચારો	એક કાપણી: ૩૫૦૦૦-૪૦૦૦૦ બે કાપણી: ૬૫૦૦૦ બહુ કાપણી: ૮૦૦૦૦-૧૦૦૦૦૦ લીલો ચારો	વર્ષાયુ: ૭૦૦૦૦-૯૫૦૦૦, બહુવર્ષાયુ: ૧૦૦૦૦૦-૧૧૦૦૦૦ લીલો ચારો	એક કાપણી: ૩૦૦૦૦-૩૫૦૦૦ બે કાપણી: ૬૦૦૦૦- ૭૦૦૦૦ લીલો ચારો	૩૫૦૦૦- ૫૫૦૦૦

ઘાસચારાના પાકોની ખેતી પદ્ધતિ

પાકોનું નામ /ખેત કાર્યો	ગજરાજ (નેપીયર ઘાસ)	મારવેલ (જીજવો)	ચોળા	ઑટ	પેરાઘાસ
સુધારેલી જાતો	એનબી-૨૧, સીઓ-૧, ૩, એપીબીએન-૧, પીબીએન-૮૭, યશવંત, બીએનએચ-૧૦, પુસા જાયન્ટ, આઈજીએફઆરઆઈ- ૧૦	ગુજરાત મારવેલ-૧, મારવેલ-૮, આઈજીએફઆરઆઈ- ૪૯૫-૧	ચોમાસુ: જીએફસી- ૧, ૨, ૩, ૪ ઉનાળુ: ઈસી-૪૨૧૬	ઓએસ-૬, ૭, ૮, ૯, કેન્ટ, ઓએલ-૮, ૯, આઈજીએફઆરઆઈ ૩૦ ૨૧, જેએચઓ-૮૬૧, આફલી, ગ્રીન માઉન્ટેન	પેરા સ્થાનિક જાત
વાવણીનો સમય	જૂન-જુલાઈ તથા ફેબ્રુ-માર્ચ	જૂન-જુલાઈ	ચોમાસુ: જૂન-જુલાઈ ઉનાળુ: ફેબ્રુઆરી- માર્ચ	ઓક્ટોબર-નવેમ્બર	જૂન-જુલાઈ
બિયારણનો દર (કિ./હે.)	૯૦ × ૯૦ સે.મી. માટે ૧૨૩૪૬ જડીયા, ૬૦ × ૬૦ સે.મી. માટે ૨૭૭૭૮ જડીયા, ૧૦૦ × ૧૦૦ સે.મી. માટે ૧૦૦૦૦ જડીયા	૨-૩ કિ.ગ્રા. બીજ ધરૂવાડીયા માટે, જડીયા ૧૬૦૦૦૦-૨૦૦૦૦ ૦	૪૦	૭૫-૧૦૦	૨-૩ કિ.ગ્રા. ધરૂ ઉછેર માટે, જડીયાથી
વાવણીનું અંતર (સે.મી.)	૯૦ × ૯૦, ૬૦ × ૬૦, ૧૦૦ × ૧૦૦	૫૦ × ૨૫	૩૦	૨૫	૫૦ × ૫૦
સેન્દ્રિય ખાતર (ટન/હે.)	૧૦-૧૫	૮-૧૦	૧૦	૮-૧૦	૧૦-૧૫
રાસાયણિક ખાતર (કિ./હે.)					
નાઈટ્રોજન	૫૦	૬૦	૨૦	૮૦	૪૦
ફોસ્ફરસ	૩૦	૩૦	૪૦	૩૦	૪૦
પોટાશ	૩૦	૦	૦	૦	૨૦
આંતરખેડ અને નિંદામણ	૧-૨ આંતરખેડ તથા હાથ નિંદામણ	૨ આંતરખેડ તથા ૧ વખત નિંદામણ	૨ આંતરખેડ તથા ૧ વખત નિંદામણ	જરૂર જણાય તો નિંદામણ કરવું	જરૂર મુજબ
પિયતની સંખ્યા	ઉનાળામાં ૧૦-૧૫ દિવસે અને શિયાળામાં ૧૫-૨૦ દિવસે	૨૦-૩૦ દિવસે પાણીની સગવડ હોય તો આપવું.	૧૨-૧૫ દિવસે	૫-૬	જરૂર મુજબ
પાકવાના દિવસો	પ્રથમ કાપણી ૬૦ દિવસે, ત્યાર બાદ ૪૦-૫૦ દિવસે કાપણી જમીનથી ૪૫ સે.મી. ઉચાઈથી કરવી.	પ્રથમ કાપણી ૯૦-૧૦૫ દિવસે, ત્યાર બાદ ૪૫ દિવસે કાપણી કરવી.	૭૦-૭૫ દિવસે પ્રથમ વાઢ, ૫૦-૫૫ દિવસે બીજો વાઢ, ૪૦-૪૫ દિવસે ત્રીજો વાઢ	પ્રથમ કાપણી ૭૦-૮૦ દિવસે, બીજી કાપણી ૪૫ દિવસે ૫૦% ફુલ આવે ત્યારે	પ્રથમ કાપણી ૬૦ દિવસે, ત્યાર બાદ ૩૦ દિવસે કાપણી કરવી.
ઉત્પાદન (કિ./હે.)	પ્રથમ વર્ષે: ૨૦૦૦૦૦, બીજા વર્ષે: ૧૫૦૦૦૦, ત્રીજા વર્ષે: ૧૦૦૦૦૦	૬૦૦૦-૮૦૦૦ સૂકું ઘાસ, ૪૦૦૦૦-૫૦૦૦૦ લીલો ચારો	૨૫૦૦૦-૩૦૦૦૦ એક વાઢ માટે, ૩૫૦૦૦ ત્રણ વાઢ માટે	એક વાઢ: ૪૦૦૦૦-૫૦૦૦૦ બે વાઢ: ૫૦૦૦૦-૬૦૦૦૦ લીલો ચારો	દર વર્ષે ૩૫૦૦૦-૫૫ ૦૦૦ લીલો ચારો